

EFSA-i (Zoonoses Unit, Data collection and Exposure Unit, Assessment Methodology Unit). Neophodna baza podataka sastoji se od: znanstvene literature, virulencije i infektivnosti mikroorganizama, prehrambenih navika, specifičnih karakteristika populacije (npr. imunitet), opisa lanca hrane, učestalosti kontaminacije patogenima, čimbenika koji imaju utjecaj na rast/preživljavanje/smrtnost mikroorganizama, ekologije hrane, prerade, pakiranja, distribucije i skladištenja.

Zaključno je dr. Eirini Tsigarida istakla da se sigurnost hrane s godinama mijenjala od tradicionalnog do modernog interaktivnog sustava temeljenog na principu analize rizika te da su u današnjem vremenu za sigurnost hrane odgovorni proizvođači, industrija, vlada i potrošači. Nacionalna tijela na razini Europske unije imaju mogućnost izbora najpogodnijeg modela koristeći pri tome principe transparentnosti, neovisnosti i objektivnosti. ■

PRAVILNIK O ODREĐIVANJU MINIMALNIH PRAVILA ZA ZAŠTITU PILIĆA KOJI SE UZGAJAJU ZA PROIZVODNJU MESA (NN 79/08)

U srpnju ove godine Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja je temelj članka 37. stavka 4. Zakona o zaštiti životinja NN 135/06), donijelo Pravilnik o određivanju minimalnih pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa (NN 79/08).

Ovim se Pravilnikom propisuju minimalna pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa. Primjenjuje na piliće koji se uzgajaju za proizvodnju mesa osim u slučaju ako je riječ o gospodarstvu s manje od 500 pilića, valionicama ili ekstenzivnom zatvorenom uzgoju te slobodnom uzgoju pilića i ekološki uzgojenim pilićima. Ovaj se Pravilnik primjenjuje i na jata pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa na gospodarstvima koja imaju i rasplodna jata i jata pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa. Posjednik životinja ili odgovorna osoba izravno su odgovorni za dobrobit životinja.

Pravilnik regulira pojmove koji se u njemu koriste. Tako je *posjednik* je fizička ili pravna osoba koja

posjeduje gospodarstvo gdje se drže pilići. *Odgovorna osoba* je fizička ili pravna osoba odgovorna ili zadužena za piliće na ugovornoj ili zakonskoj osnovi, stalno ili privremeno. *Nadležno tijelo* je Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja; *Službeni veterinar* je veterinar u skladu sa zahtjevima iz Priloga I. Odjeljka III. Poglavlja IV. Dijela A Pravilnika o službenim kontrolama hrane životinjskog podrijetla (NN 99/07). *Pile* je životinja vrste *Gallus gallus* koja se uzgaja za proizvodnju mesa. *Gospodarstvo* je mjesto proizvodnje na kojem se drže pilići. *Peradnjak* je nastamba na gospodarstvu u kojoj se drži jato. *Korisna površina* je površina pokrivena stajom koja je dostupna pilićima u bilo koje doba. *Gustoća naseljenosti* je ukupna živa masa pilića koji se drže u peradnjaku u isto vrijeme po kvadratnom metru korisne površine. *Jato* je skupina pilića koja je smještena u peradnjaku na gospodarstvu u isto vrijeme. *Dnevna stopa smrtnosti* je broj pilića koji

su uginuli u peradnjaku istoga dana uključujući one koji su usmrćeni bilo zbog bolesti ili drugih razloga, podijeljen s brojem pilića koji se nalaze u peradnjaku tog dana te pomnožen sa 100. *Kumulativna dnevna stopa smrtnosti* je zbroj dnevnih stopa smrtnosti.

Za držanje pilića moraju biti ispunjeni određeni uvjeti prema kojima su svi peradnjaci su u skladu sa zahtjevima iz Dodatka I. ovoga Pravilnika. Zahtjevane službene kontrole i preglede i daljnje praćenje te poduzete mjere u svrhu provjere provođenja mjera naređenih od strane veterinarske inspekcije, uključujući mjere iz Dodatka III. ovoga Pravilnika, provodi nadležno tijelo ili službeni veterinar. Najveća gustoća naseljenosti na gospodarstvu ili u peradnjaku ne smije biti veća od 33 kg/m². Iznimno, nadležno tijelo može odobriti veću gustoću naseljenosti pod uvjetom da posjednik ili odgovorna osoba postupa u skladu s Dodatkom I. i II. ovoga Pravilnika. Najveća gustoća naseljenosti na gospodarstvu ili u peradnjaku ne smije biti veća od 39 kg/m². Nadležno tijelo može odobriti povećanje najveće gustoće naseljenosti iz stavka 4. ovoga članka za najviše 3 kg/m².

Odgovorne osobe koje su fizičke osobe moraju imati uspješno završen tečaj kroz koji će biti dovoljno osposobljene za obavljanje njihovih zadataka. Tečajevi obuhvaćaju područje dobrobiti životinja uključujući posebna područja iz Dodatka IV. ovoga Pravilnika. Programe tečajeva odobrava nadležno tijelo, koje može ovlastiti drugu osobu za njihovo provođenje. Po završenom tečaju izdaje se svjedodžba. Iznimno, priznat će se osposobljenost stečena na temelju završenog stručnog školovanja (veterinarskog ili stočarskog smjera) te na temelju edukacija provedenih, u okviru vlastite proizvodnje, od strane pravnih osoba nositelja organizirane proizvodnje koji imaju ustrojenu veterinarsku službu. Nadležno tijelo na temelju dostavljenog programa osposobljavanja koji mora biti u skladu s programom iz Dodatka V. ovoga Pravilnika, za potvrdu osposobljenosti izdaje svjedodžbu o osposobljenosti koja potvrđuje istovjetnost sa prethodnom osposobljenošću. Posjednik ili odgovorna osoba mora i osobama koje brinu o pilićima te obavljaju hvatanje i utovar pilića, osigurati upute i smjernice o zahtjevima za dobrobit životinja, uključujući one koje se odnose na načine usmrćivanja koji se primjenjuju na gospodarstvima.

Nadležno tijelo dostavlja Europskoj komisiji

podatke o rezultatima službenih kontrola i pregleda reprezentativnog uzorka zaklanih jata u razdoblju od najmanje jedne godine.

Nadležno tijelo provodi službene kontrole i preglede za provjeru usklađenosti sa zahtjevima ovoga Pravilnika na nediskriminirajući način. Službene kontrole i pregledi provode se na odgovarajućem postotku životinja koje se drže u skladu s odgovarajućim odredbama Pravilnika o službenim kontrolama koje se provode radi verifikacije postupanja u skladu s odredbama propisa o hrani i hrani za životinje, te propisa o zdravlju i zaštiti životinja NN broj 99/07) i mogu se provoditi u isto vrijeme sa službenim kontrolama i pregledima u druge svrhe. Nadležno tijelo donosi procedure za utvrđivanje gustoće naseljenosti u skladu s odredbama ovoga Pravilnika. Također, dostavlja Europskoj komisiji do 30. lipnja svake godine godišnje izvješće za prethodnu godinu o službenim kontrolama i pregledima. Uz izvješće se prilaže popis najvažnijih mjera koje su poduzete za rješavanje utvrđenih neudovoljavanja uvjetima.

Nadležno tijelo potiče razvoj vodiča dobre prakse koji uključuju preporuke o postupanju u skladu s ovim Pravilnikom te potiče distribuciju i korištenje takvih vodiča.

Ovim Pravilnikom se preuzimaju odredbe Direktive Vijeća 2007/43/EZ od 28. lipnja 2007. o određivanju minimalnih pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa Odredbe Uredbe Komisije (EEZ-a) br. 1538/91 od 5. lipnja 1991. o uvođenju detaljnih pravila za provedbu Uredbe (EEZ-a) br. 1906/90 o određenim standardima za stavljanje na tržište mesa peradi izravno će se primjenjivati danom pristupanja Republike Hrvatske u članstvo Europske unije. Pravilnikom se preuzimaju i odredbe Uredbe Vijeća (EEZ-a) br. 2092/91 od 24. lipnja 1991. o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda i označavanju takve proizvodnje na poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima kao i odredbe Uredbe EZ br. 854/2004 od 29. travnja 2004. kojom se utvrđuju posebna pravila organizacije službenih kontrola proizvoda životinjskog podrijetla koji su namijenjeni prehrani ljudi. Također, Pravilnikom se preuzimaju odredbe Uredbe EZ br. 882/2004 od 29. travnja 2004. o službenim kontrolama koje se provode radi verifikacije postupanja u skladu s odredbama propisa o hrani i hrani za životi-

nje, te propisa o zdravlju i zaštiti životinja

U Dodatku I. nabrojani su zahtjevi kojima moraju udovoljiti gospodarstva. Pored relevantnih zahtjeva u drugim relevantnim propisima, primjenjuju se zahtjevi koji se odnose na hranjenje, stelju, prozračivanje i grijanje, buku, osvjetljenje, kontrolu pilića, čišćenje, vođenje evidencije i kirurške zahvate.

U dodatku II navedeni su zahtjevi kojima je potrebno udovoljiti pri većoj gustoći naseljenosti.

Dodatak III regulira službene kontrole i preglede i daljnje praćenje u klaonici. U slučaju gustoće naseljenosti veće od 33 kg/m², dokumentacija koja prati jato mora uključivati dnevnu stopu smrtnosti i kumulativnu dnevnu stopu smrtnosti koju izračuna vlasnik ili uzgajivač, zajedno s hibridom ili linijom pilića. Podaci se evidentiraju pod nadzorom službenog veterinara kao i podaci o broju uginulih pilića pri dolasku pošiljke, uz navođenje gospodarstva i peradnjaka na gospodarstvu. Vjerodostojnost podataka i kumulativne dnevne stope smrtnosti provjerava se

uzimajući u obzir broj zaklanih pilića i broj već uginulih pilića pri dolasku u klaonicu. U sklopu službenih kontrola i pregleda koji se provode prema Pravilniku o službenim kontrolama hrane životinjskog podrijetla, službeni veterinar procjenjuje rezultate pregleda post mortem da bi otkrio druge moguće znakove loših uvjeta držanja s obzirom na dobrobit životinja, kao što su povećana pojava kontaktnog dermatitisa, parazitoza i sistemskih oboljenja na gospodarstvu ili u jedinici peradnjaka gospodarstva podrijetla. Ovisno o rezultatima pregleda *post mortem* i uvjetima s obzirom na dobrobit životinja, službeni veterinar prosljeđuje podatke vlasniku ili odgovornoj osobi i nadležnom tijelu. Vlasnik ili odgovorna osoba i nadležno tijelo moraju poduzeti odgovarajuće mjere.

Programi osposobljavanja osoba koje regulira i određuje nadležno tijelo moraju uključivati odredbe ovoga Pravilnika u odnosu na zaštitu pilića, i to fiziologiju, a posebno potrebe za vodom i hranom, ponašanje životinja i pojam stresa, praktične aspekte pažljivog postupanja s pilićima te njihovo hvatanje, utovar i prijevoz; postupanje u hitnim slučajevima/izvanrednim okolnostima, prisilno usmrćivanje i klanje pilića te provođenje biosigurnosnih mjera.

Dodatak V regulira kriterije za povećanje gustoće naseljenosti. Povećanje se može odobriti ako nadzorom gospodarstva koji je provodilo nadležno tijelo tijekom prethodne dvije godine nisu utvrđeni nedostaci u pogledu zahtjeva propisanih ovim Pravilnikom, ako je nadzor gospodarstva od strane posjednik ili odgovorne osobe provoden korištenjem vodiča dobre prakse, ako je u najmanje sedam uzastopnih jata pregledom ustanovljeno da je kumulativna dnevna stopa smrtnosti bila manja od 1 % uvećano za umnožak broja 0,06 % i starosti jata za klanje u danima.

Ukoliko nadležno tijelo u zadnje dvije godine nije provelo službenu kontrolu i pregled gospodarstva, potrebno je provesti barem jednu službenu kontrolu i pregled radi provjere o ispunjavanju zahtjeva. Iznimno, nadležno tijelo može odlučiti da se gustoća naseljenosti poveća, ako je posjednik ili odgovorna osoba zadovoljavajuće obrazložio uvjete koji su doveli do više kumulativne dnevne stope smrtnosti ili je dokazao da su uzroci izvan njegovog utjecaja. ■

